

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2024, NUMMER 91

Datum	15 mei 2024
Van	College B&W
Behandeld door	B. Scheffer
Doorkiesnummer	14030
E-mailadres	bernd.scheffer1@utrecht.nl
Kenmerk	12410825
Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsragen jaargang 2024 nummer 91 van de fracties BIJ1, DENK en GroenLinks van 8 mei 2024 over 'Veroordeling grootschalige politie inzet tegen vreedzame demonstratie pro-Palestina studenten en docenten'. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1

Kan worden toegelicht waarom de politie in zulke grote getale is ingezet en waarom er politiegeweld is gebruikt tegen vreedzame demonstranten (wapenstokslagen, pepperspray, intimidatie, slepen en klemmen)? En waarom wordt dit in de raadsbrief van 8 mei tegengesproken, ondanks videomateriaal en getuigenissen wat dit bevestigt?

Antwoord 1

In de raadsbrief van 8 mei jl. is de burgemeester ingegaan op het optreden door de politie die ondersteuning heeft geboden aan de UU bij het verwijderen van actievoerders die na herhaaldelijke vordering (een opdracht) door de eigenaar van het terrein weigerden te vertrekken. Een vordering is geen vrijblijvend verzoek. Uitgangspunt van het politieoptreden was dat de bezetting vreedzaam zou worden beëindigd. De politie was met meerdere eenheden, waaronder de ME aanwezig omdat zij door de gedragingen van de actievoerders vreesden voor wanordelijkheden en voor hun eigen veiligheid. Zo waren actievoerders begonnen met het opwerken van barricades en was er sprake van een grimmige sfeer.

De inzet van het optreden van de politie was –zoals altijd– de-escalerend van aard. De politie heeft alle aanwezigen verschillende malen de gelegenheid gegeven om vrijwillig te vertrekken; een groot aantal actievoerders is ook vrijwillig vertrokken. Aan deze vertrekkende actievoerders is ruim baan gegeven. Enkele tientallen actievoerders hebben hier echter geen gevolg aan gegeven en zij zijn gevorderd door de politie om te vertrekken. De personen die hier geen gevolg aan hebben gegeven, zijn vervolgens door de politie aangehouden en met een bus naar Houten gebracht. Een aantal van

deze groep personen werkte niet mee toen zij werden aangehouden, waardoor de politie dwang moest toepassen. Soms door personen te ondersteunen, soms door ze op te tillen en soms door ze weg te slepen. Dit heeft een aantal actievoerders als gewelddadig ervaren. Hierbij merken we op dat deze personen ook op dát moment nog medewerking hadden kunnen verlenen, maar ervoor hebben gekozen om dit niet te doen.

Een aantal actievoerders heeft geprobeerd een hek af te sluiten waardoor de politie het binnenterrein van de bibliotheek niet binnen zou kunnen treden. Dit was nadat de politie had gevorderd om te vertrekken. De politie heeft het afsluiten van het hek verhinderd. Hierbij heeft zij kortstondig geweldsmiddelen moeten inzetten. Omdat personen doorgingen met het afsluiten van het hek, heeft de politie enkele keren de wapenstok moeten gebruiken. Tegen één persoon die geweld richting de politie gebruikte is opgetreden met pepperspray. Ook hier geldt dat het politieoptreden een direct gevolg was van het handelen door de actievoerders.

De ontruiming is gerealiseerd zonder inzet door de ME in volledige uitrusting met helm en schild. Het optreden van de politie achten wij verder proportioneel en passend.

Vraag 2

Is de gemeente betrokken geweest bij het besluit van het College van Bestuur van de UU om politie af te sturen op de vreedzame bezetting op 5.1.2e en in hoeverre is daarbij aangestuurd op de-escalerend optreden?

Antwoord 2

Het besluit om de actievoerders te vorderen het binnenterrein te verlaten, is een besluit geweest van het bestuur van de Universiteit Utrecht. Deze is daar als eigenaar van het terrein ook toe bevoegd. Zoals ook in de brief van 8 mei is aangegeven, heeft de Universiteit de politie gevraagd hen te ondersteunen bij het leegmaken van hun terrein omdat de actievoerders aan meerdere verzoeken geen gevolg gaven. Na overleg in de driehoek heeft onder gezag van de Hoofdofficier van Justitie de politie vervolgens het terrein ontruimd, waarbij de actievoerders eerst in de gelegenheid werden gesteld om het terrein alsnog vrijwillig te verlaten. Daarbij is zoals altijd de-escalerend en gefaseerd opgetreden, zoals onder andere blijkt uit de waarschuwingen richting de actievoerders dat er aanhouding zou gaan plaatsvinden.

Vraag 3

Is het college er bewust van dat grootschalige politie en ME inzet en toepassing van geweld op vreedzame demonstranten juist escalerend werkt? Hoe is dit in lijn met de zogenoemde 'verbindende rol' die het Utrechtse politiekorps aan zegt te houden?

Antwoord 3

Wij verwerpen de suggestie dat het politieoptreden escalerend heeft gewerkt. De politie heeft opgetreden in reactie op het handelen van de actievoerders. Zoals altijd is eerst verbinding gezocht en getracht afspraken te maken. Toen er geen gehoor werd gegeven aan vorderingen door zowel de UU als de politie, moest worden opgetreden, zoals altijd de-escalerend en gefaseerd. Inzet van geweld wordt hierbij – zoals ook bij de beantwoording van vraag 1 - zoveel mogelijk vermeden. De inzet van ME vindt ook gefaseerd plaats, zoals bij vraag 2 aangegeven is de ME ingezet zonder volledige uitrusting (helm en schild).

Vraag 4

Hoe kan het dat demonstranten, zonder dat er een reden voor arrestatie is gegeven door politie, met geweld bestuurlijk zijn verplaatst? Is het college zich ervan bewust dat dit een schending is van 5 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens?

Antwoord 4

De demonstranten zijn niet bestuurlijk verplaatst. De verplaatsing van de personen die zijn aangehouden naar het arrestantencomplex in Houten is onder het gezag van het OM uitgevoerd. Aldaar zijn zij zonder directe strafvervolgning heengezonden.

Vraag 5

Volgens advocaat Willem Jebbink is er bij bezetting van percelen bij gebouwen die voor 'de openbare dienst bestemd zijn', zoals universiteiten, geen sprake van erfvredebreuk. Hoe kan het dat dit argument dan toch is opgevoerd bij het opbreken van de demonstratie?

Antwoord 5

Hoewel er voor ons geen twijfel bestaat dat het aan de Universiteit is om te bepalen dat in een haar toebehorend besloten terrein geen mensen meer aanwezig mogen zijn, is de vraag of er sprake is van erfvredebreuk (en/of overtreding van art. 461 WvSr) een strafrechtelijke kwestie. Het is niet een bevoegdheid van het college om hierover te oordelen, maar heeft gezien het vorenstaande geen aanleiding daaraan te twijfelen.

Vraag 6

Hoe heeft de gemeente zich gisteren vanuit haar rol als 'Utrecht Demonstratiestad' ingezet voor de veiligheid en vrijheid van de demonstranten en hoe past dit bij de profilering van Utrecht als Mensenrechtenstad?

Antwoord 6

Het demonstratierecht is een groot goed, ongeacht de inhoud van een demonstratie. Zoals u van ons gewend bent faciliteren wij demonstraties zoveel mogelijk. Daarnaast bespreken wij regelmatig onze aanpak met bijvoorbeeld vertegenwoordigers van Amnesty International. Ook bij protestacties in gebouwen wordt in beginsel ruimte gegeven aan de vrijheid van meningsuiting, al vallen deze niet onder de bescherming van het demonstratierecht. Het is aan de eigenaar van het gebouw om te bepalen welke ruimte ze hieraan willen geven. Als het niet lukt om afspraken te maken met de actievoerders kan de de eigenaar eventueel de politie verzoeken te helpen bij het verwijderen van actievoerders uit het pand. Na bespreking in de driehoek heeft onder gezag van de Hoofdofficier van Justitie de politie het pand ontruimd.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,